

T.C. M. M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 30.06.2009
Sayı: 6682

8864

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda yer alan soruların Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Prof. Dr. Nevin Gaye ERBATOR

CHP Adana Milletvekili

Aile içi şiddetle mücadele Türkiye önemli hukuki adımlar atmış olsa da kadına karşı şiddetle mücadelenin önemi ve toplumsal cinsiyet eşitliği gibi kavramların topluma yeterince anlatılamaması kadına karşı şiddet ve aile içi şiddet vakalarının azalması bir yana artarak yaşanmasına sebep olmaktadır. Devlete düşen, yasadaki eksikliklerin ivedi olarak giderilmesini sağlayarak, kadın ve çocuklara yönelik aile içi şiddetin ve töre cinayetlerinin önlenmesi konusundaki kararlılığını artırarak sürdürmesidir. 4320 Sayılı Aile İç Şiddetin Önlenmesi'ne Dair Yasada bulunan çeşitli eksikliklerin giderilmesi devletin konuya kararlılıkla eğildiğinin bir göstergesi olacaktır. Ankara 8. Aile Mahkemesi Yargıcı Eray Karınca da ilgili yasada bulunan boşlukları ve eksikliklere değinmiş ve bu eksikliklerin giderilmesinin gereğine dikkat çekmiştir.

Örneğin yasada, boşanmış ya da yakın yaşam arkadaşlığı sürdüren kadının, eş şiddetine uğraması halinde yasadaki koruyucu tedbirlerden yararlanacağının açıkça yazılmayışı önemli bir eksikliktir. Bu eksiklik sebebiyle şiddet gören kadının durumu belirsizliğini korumaktadır. Oysa BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin (CEDAV) 1. maddesi: "Medeni durumlarına bakılmaksızın tüm kadınlara yönelik ayrımcılığın kaldırılması" konusunda devletleri yükümlü kılmıştır. 19 Ocak 1986 tarihinden beri iç hukukun parçası olan sözleşme uyarınca, boşanmış ya da resmi evlilik olmaksızın birarada yaşayan kadınların da 4320 sayılı yasa kapsamına alınması zorunludur.

Ayrıca mahkeme tarafından takdir edilen nafakanın, kusurlu eşten alınmasındaki güçlük nedeniyle, şiddet mağduru kadın, eşi evden uzaklaştırıldığında aç ve çaresiz kalabilmektedir. Bu nedenle devlet tarafından sağlanacak bir fondan -gerekirse üst sınır belirtilerek-, nafakanın doğrudan mağdura ödenip ardından kusurlu kişiden alınması Anayasa'nın sosyal devlet ilkesi ve "Ailenin Korunması" başlıklı 41. maddesi kapsamında yerinde olacaktır. Bu olanak, 2330 Sayılı Nakdi Tazminat Ve Nafaka Ödenmesi Hakkındaki Yasa mağdurlarına sağlanmaktadır.

Şiddete uğrayan kişinin, ilk önce sosyal çalışmacı ve psikolog gibi, konuyla ilgili uzmanlarla görüşmesinin sağlanması, şiddetin kaynağında önlenmesi açısından önemlidir. Örneğin, mağdurun doğrudan aile mahkemesine başvurması halinde uzmanlar yapacakları bir ön görüşmeyle şiddet mağduru kadın ya da çocuğa, gereksinme duyduğu yönlendirmeyi yapabilir ve mahkemeye geçici görüş bildirebilirler. Yasa, başvuruda kötü niyetli kullanımı önlemek için gerekli önlemleri haklı olarak içermediğinden, uzmanların olayın sıcağı sıcağına düzenleyeceği rapor yargıca, mağdurun genellikle çok yetersiz olan dilekçesinden öte bir fikir verebilecektir. Bu amaçla uzmanların sayıca yeterli oldukları Ankara Adliyesi gibi yerlerde, onlara angarya oluşturmayacak bir nöbet sistemi, Adalet Bakanlığı ile işbirliği içinde yapılacak bir yönetmelikle getirilmelidir. Uzmanlar, mahkeme kararından sonar da o aileye ilişkin sosyal hizmet konusundaki tüm işlemleri gerçekleştirmekten sorumlu tutulmalıdırlar.

Öte yandan sorunun asıl sahibi olan uzmanların çalışma koşullarına ilişkin yönetmelik çıkarılmadığı için birçok adliyede görüşme yapabilecekleri kendilerine ait odaları yoktur. Ayrıca yükseköğretimde böyle bir dal olmamasına karşın, pedagog unvanıyla mahkemelere eğitim fakültelerinin çeşitli branşlarında eğitim görmüş çok sayıda kişi uzman olarak atandı. Yapılacak düzenlemelerle bu kargaşa giderilmeli, uzmanların olanak, yetki ve sorumlulukları artırılmalıdır.

4320 Sayılı Yasa'da, kusurlu kişinin aleyhindeki karara karşı başvurma yeri ve olanakları belirtilmediği için Yargıtay haklı ve doğru olarak temyiz olanağı yok demektedir. Başka bir mahkemeye itiraz olanağı ise verilen kararın aciliyeti nedeniyle ve infazı geciktireceği için doğru değildir. Oysa Anayasa'nın 40. maddesi uyarınca, "Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanı sağlanmasını isteme hakkına sahiptir. Devlet işlemlerinde ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilerine başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır". Bu emredici düzenleme uyarınca mahkemelerce verilen koruma kararında, ilgilinin başvuracağı yer ve başvuru süresi belli edilmelidir.

Yasanın 2. maddesinde 5236 Sayılı Yasa ile 2007 yılında yapılan değişiklikle, aile mahkemeleri tarafından verilen koruma kararının uygulanmasının, Cumhuriyet Savcılığı'na kolluk marifetiyle izleneceği eklendi. Bu ifade, uygulamaya ilişkin olup tebliği içermediğinden, aleyhine karar verilene kararın kim tarafından ve nasıl tebliğ edileceği yine belli değildir. Olağan olan, adli tebligatın posta kanalıyla yapılmasıdır. Ancak bunun uzun zaman alacağı ve yasanın korumak istediği hukuki yarar ve durumun gerektirdiği sürat düşünüldüğünde pratik olmayacağı kuşkusuzdur. Uygulamada bu bildirim de ilgili kolluk birimlerince düzenlenen tutanak aracılığıyla yapılmakla doğru ve yerinde olmakla birlikte hukuki dayanağı yoktur. Oysa bir hukuk devletinde asıl olan yükümlülüklerin yasal dayanaklarının olmasıdır.

Yukarıda değinilen eksiklikler bağlamında;

1. BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin (CEDAw) 1. maddesi uyarınca, boşanmış ya da resmi evlilik olmaksızın birarada yaşayan kadınların da 4320 sayılı yasa kapsamına alınması için herhangi bir yasal düzenleme yapılması düşünülmekte midir?
2. Mahkeme tarafından takdir edilen nafakanın, kusurlu eşten alınmasındaki güçlüklerin önüne geçebilmek ve mağdurun maddi sıkıntılar sebebiyle yasal hakkını aramaktan korkmasının önüne geçmek için ne gibi bir düzenleme yapılması düşünülmektedir?
3. Şiddete uğrayan kişinin psikolog gibi konunun uzmanı kişilerle görüşebilmesi ve gerektiğinde uzman görüşüne başvurularak yanlış kararlar alınmaması için adliyelerde yeterli sayıda uzman bulunması için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır? Ayrıca aile içi şiddet konusunda uzman kişilerin çalışma şartlarının iyileştirilmesi için nasıl bir tedbir alınması düşünülmektedir?
4. 4320 Sayılı Yasa'da, kusurlu kişinin aleyhindeki karara karşı başvurma yeri ve olanakları belirtilmediği için yaşanan belirsizliğin önüne geçmek için ne yasal bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?